СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LVII. Ч. 43. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 23-го ЛЮТОГО 1949. No. 43. JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, FEBRUARY 23, 1949. VOL. LVII.

ТРИ ЦЕНТИ в Зл. Д. Америки; ПЯТЬ ЦЕНТІВ Закордоном. Тел. „Свободи": BErgen 4-0807, 4-0237 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 THREE CENTS in the United States; FIVE CENTS Elsewhere

ПЕРШІ ВІЙСЬКОВІ МАНЕВРИ ПРОТИ НАПАДУ АТОМОВОЇ БОМБИ

Вашингтон, 20 лютого. — Команда маринарки оприлюднила початок найбільших мирових маневрів в історії Америки. У них використається перший удаваний напад атомової бомби, а важливою характеристичною буде участь автоматичних керованих стрілен. Маневри відбудуться на Карібському морю, а в них візьмуть участь 120 кораблів і 35,000 вояків армії, фльоти, корпусу маринарки і канадської армії. Такі великі кораблі, як літаконосець Френклин Д. Рузвелт і воєнний корабель Мизурі виїдуть з пристаней негайно. Підводні лодки німецького винаходу, типу „снорхел" почнуть напад на острови Віскес, коло Порто Ріко. Проти них підуть в рух прибережні батерії і протисубмаринові кораблі типу ловціврубивників. Після того, як би субмаринам вдалася висадка на острові, прийде головна частина маневрів. На острів Віскес прийдуть американські і канадські експедиційні сили на „Ді-Дей", тобто 2 березня. Маневри потривають до 19 березня під командою адмірала В. Г. П. Бленді, головного команданта Атлантійської Фльоти.

РОЛЯ ГЕН. АЙЗЕНГАВЕРА.

Вашингтон.—Першим і найважнішим завданням генерала Двайта Д. Айзенгавера в його ролі як предсідника начальників злучених генеральних штабів усіх трьох ділянок оборони буде втримати збройні сили у готовості на підставі військового бюджету впродовж фіскального року 1951. Дискусія над військовим бюджетом на наступний скарбовий рік почнеться цілі місяці швидше ніж це бувало давніше. Ген. Айзенгавер дасть приклад, як можна втримати воєнні сили в повній готовості без додаткових фінансових видатків.

АРМІЯ ПРИЗНАЄТЬСЯ ДО ПОМИЛОК В СПРАВІ ШПИГУНСЬКОЇ ОПОВІСТКИ.

Вашингтон. — Команда армії призналася, що зробила помилку, коли минулого тижня оприлюднила оповістку з „філософічними виводами" з справі шпигунства комуністів у Японії й Китаю. Армія призналася теж, що не має доказів на те, що письменниця Агнес Смедлі належала до шпигунської шайки. Про цю помилку сповістив репортерів на конференції полк. Джордж С. Ейслер, заступник голови Відділу Прилюдних Інформацій Армії.

ЖИТТЄВІ КОШТИ МЕНШАЮТЬ В РІЗНИХ ОКОЛИЦЯХ.

Ціни на харчі, одяг і мешкання повільно, одначе постійно меншають, як це викажують звіти деяких газет, які запитували своїх кореспондентів по різних місцях. Головний економічний дорадник президента в економічних справах, Едвин Г. Нурс, назвав теперішній напрямок зниження цін „диз-інфляцією" — тобто поворотом від інфляції до нормального стану. Бюро Робітничої Статистики, яке находиться при департаменті праці, має в пляні перерібити індекс про життєві кошти, щоб можна точніше усвідомляти населення з змінами цін на продукти. Такий індекс є підставою до складання робітничих контрактів.

ДЖЕНЕРАЛ МОТОРС ВІДКИДАЄ ЧЕТВЕРТУ РУНДУ ПІДВИШКИ ПЛАТНІ.

Дженерал Моторс Компані, найбільше підприємство електричних приладів в Америці, відкинуло домагання за четверту рунду підвишки робітничих платень, поставленого йому в Ню Йорку юнією Юнайтед Електрикал Радіо енд Машін Воркерс. Компанія спротивилася теж домаганню юнії, щоб узяти до уваги коротший тиждень праці і підвишки пенсії для робітників. Компанія каже, що такі зміни підтримають інфляцію й тому не є на часі. Дженерал Електрик затруднює 200,000 робітників.

ФИЛАДЕЛФІЙСЬКИЙ ПЕРЕВОЗОВИЙ СТРАЙК ПОКІНЧЕНО.

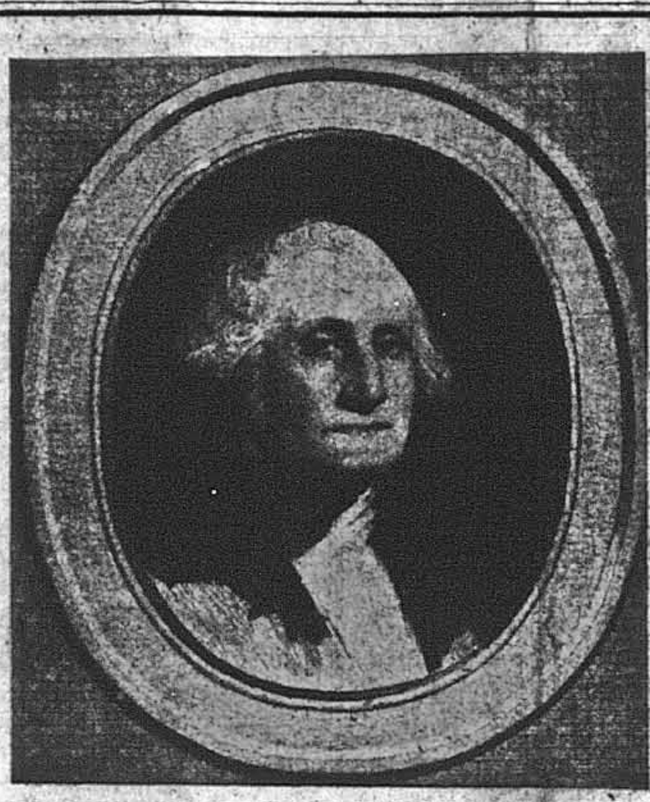
Филаделфія. — Страйк на міських засобах вуличного руху, тобто на підземних залізницях і приземних трамваях, покінчено в неділю 20 лютого в год. 11 перед північчю. Робітники дістали 8 центів підвишки на годину, хоч початково домагалися 30 центів, а підприємство, яке оперує електричні міські залізниці й автобуси, оферувало 2 центи. В страйку взяло участь 11,000 робітників і службовиків, а 3,200,000 людей не могли дістатися до праці нормальним способом, впродовж 10 днів. Страти в бизнесі виносять $70,000,000.

ЧИСЛО БЕЗРОБІТНИХ ДІЙШЛО ДО 3,000,000 ОСІБ.

Вашингтон. — Від половини грудня до половини січня слідне більше ніж нормальне сезонове безробіття, одначе немає причини до побоювання, начеб це вказувало на якусь небезпеку. Такий погляд висловив Еван Клейг, комісар в Бюрі Робітничої Статистики. Він заявив, що під теперішню пору є 3,000,000 безробітних, а звичайно в такому часі буває півтретя мільйона. Небезпека може прийти тоді, коли б безробіття зросло до 4—5 мільйонів осіб на довший час.

ЗА СОЛІДАРНІСТЬ ХРИСТИЯН.

Ню Йорк. — Розуміння „одного світу" треба в першу чергу приноровити до Християнської Церкви і до державних урядів, сказав у проповіді Чарлс К. Гілберт, протестантський англіканський єпископ. Коли християни обєднаються, то це не значить, щоб вони були менше льояльні до своїх парафіяльних церков або до свого способу почитання Бога. — У катол. катедрі св. Петрика виголосив проповідь єпископ Пір Теас, з славної відпустової місцевости Люрд, у Франції. Він сказав, що Пречиста Діва може спричинити чудо — а це втримати мир у світі. Єп. Теас є головою організації Пакс Крісті—Мир Христа. Він доражує перевести мирову кампанію серед християн і відбувати паломництва до чудотворного місця Люрд.



ДЖОРДЖ ВАШИНГТОН—„БАТЬКО СВОЄЇ КРАЇНИ"

Сен. Тефт підтримує Атлянтійський Пакт на умовах з Ріо

Вашингтон, 20 лютого. — Сенатор Роберт А. Тефт, один з провідників Республиканської партії заявив, що він схиляється приноровити засади пакту про Панамериканську оборону до плянованого пакту Західних держав для оборони проти комуністичних держав. Ця заява оживила діяльність оптимістів для викінчення Північно-Атлантійського Оборонового Пакту. Сен. Тефт часто стоїть в опозиції до плянів адміністрації Трумана, тому його пригадка на засади Панамериканського пакту з Ріо де Жанейро виявила, що можна буде приспішити переговори адміністрації з Західними державами.

СЕКРЕТАР АЧЕСОН ПЕРЕГОВОРЮВАВ З АМБАСАДОРАМИ НАД АТЛАНТІЙСЬКИМ ПАКТОМ

Вашингтон. — Несподівана конференція секретаря стейту Діна Ачесона з амбасадорами держав, які складають Північно-Атлантійський Оборонний Пакт, відбута в суботу 19 лютого, дала надію членам сенатської комісії закордонних справ, що можна буде незабаром викінчити повний начерк пакту і предявити його до одобрення сенатові. Урядовці департаменту стейту після конференції з амбасадорами відбули наради з членами сенатської комісії, щоб найти відповідну формулу для наглої допомоги Америки на випадок нападу на членів Атлантійського Пакту.

ШОСТАКОВИЧ ПРИЇЗДИТЬ З СОВЕТІВ ДО АМЕРИКИ

Ню Йорк. — Дмитро Шостакович, советський композитор, якого „буржуазійні ухили" стали притокою до нападів на нього збоку Центрального Комітету Комуністичної партії в Москві перед роком, відвідає перший раз Злучені Держави. Це оприлюднив д-р Гарлов Шаплі, предсідник Краєвої Ради Артистів, Науковців і Професіоналістів. Вони плянують конференцію своєї організації в днях 25, 26 і 27 травня в справі світового миру в готелі Валдорф Асторія. Разом з Шостаковичем має приїхати ще чотирьох інших науковців з Советів. Шостакович був

ВІДКРИТО БЮРО З.У.А.Д.К. В БРЕМЕНІ.

Филаделфія, 21 лютого. — Керована адв. Романом Смуком европейська місія Злученого Українського Американського Допомогового Комітету відкрила своє чергове бюро в портовому місті Бремен в Німеччині. Тимчасовим керівником бюра призначена Юлія Коник. Наявність бюра ЗУАД Комітету в цьому портовому місті, де нові іміґранти вступають на пароплав та де існує можливість всіляких неточностей, матиме з черги велике значення для ще більшого успіху веденої ЗУАДКомітетом переселенчої акції.

Українське підпілля допомагає при втечі зі Советів

Франкфурт, Німеччина, 21 лютого. (НІТ) — В місцевих поінформованих колах заявляють, що одна українська і одна російська підпільні організації допомагають успішно при втечі людей зі самого Советського Союзу та з окупованих ним країн в Західну Европу. При їх допомозі около 300 советських громадян кожного місяця переходить на Захід. Кожний третій з цих втікачів занимав якесь важливе становище в Советах. Між іншими, досі було між тими втікачами 26 генералів советської армії і їх інформації мають велике значення для західних союзників. Стверджується, що старшини американської і британської військової розвідки піддержують цю акцію, хоча вони не мають нічого спільного зі самими підпільними організаціями. З огляду на можливі репресії проти їх рідних, ці втікачі не виявляють своїх імен та свого місця побуту. Деякі з них взагалі непомітно „зникають" в таборах скитальників. Їхні інформації мають теж велике значення для західної проти-розвідки, бо вони часто виявляють большевицьких агентів, які теж в характері „втікачів" переходять в західні зони. Деяких з цих агентів втікачі самі ліквідують головно в таборах скитальників.

ЗАПОВІДЖЕНО ДАЛЬШІ ТРАНСПОРТИ НОВИХ ІМІҐРАНТІВ

Ню Йорк, 21. лютого. — На середу, 23. лютого, заповіджений приїзд до місцевого порту, до причалу при 22-гій вулиці, пароплава Марін Марлін, що виїхав з Гамбурґу 9-го лютого. На п'ятницю, 25-го лютого, заповіджений приїзд до того самого причалу пароплава Марін Тайґер, що виїхав з Гамбурґу 16-го лютого та на якому — згідно з повідомленням з канцелярії ЗУАДКомітету з Филаделфії — їде 60 українців стараннями цього ж Комітету. Поіменний список цих нових українських іміґрантів поданий в цьому числі на стор. 4-ій.

ОСТОРОГА ПЕРЕД НЕСОВІСНІСТЮ.

Филаделфія, 21. лютого. — Екзекутива З.У.А.Д.Комітету стверджує в поодиноких випадках деяку несовісність в полагоджуванні іміґраційних формальностей поодинокими кандидатами на емігрантів до Америки в Европі. Був випадок, що на завірення американського фармера з Меріленду приїхала сім'я, що має рідних в Шикаґо і тепер хоче туди переїхати. ЗУАДКомітет розуміє, що після довгих років поневірянь на скитанні кожний хотів би якнайвидше дістатися до Америки, але несовісністю під цим оглядом можна пошкодити собі й іншим. На завірення американського фармера могла приїхати інша українська сім'я, що не має рідних в Америці. В додатку, стейтові власті Меріленду заявляють, що в подібних дальших випадках вони будуть домагатися депортації такого іміґранта до Европи і хай він тоді з Европи їде собі до своїх рідних.

РЕВУЦЬКИЙ ДІСТАВ „ОРДЕН ЛЕНІНА"

Лондон, 21 лютого. (ЮП) — Советська радіовисильня повідомила, що Президія Верховної Ради СССР нагородила „орденом Леніна" композитора Іллю Ревуцького за його „видатні заслуги для розвитку советської музичної культури в Україні".

БОЛЬШЕВИКИ ВИПРОСТОВУЮТЬ ЛІНІЮ ЕНЦИКЛОПЕДІЇ

Москва, 21 лютого. (ЮП) — Советський уряд наказав приготовити нове видання советської енциклопедії та поправити „грубі теоретичні і політичні помилки" в попередньому виданні.

ЕДВАРД КОЗАК ІДЕ ДО АМЕРИКИ

З приватного листа довідуємося, що до переходного табору в Бремені в дорозі до Злучених Держав виїхав вже відомий український карикатурист Едвард Козак (ЕКО). Він їде до Дітройту, де має пробідну працю карикатуриста в місцевому „Таймс"-і.

ПАПА ПРО БЕЗКОМПРОМІСОВІСТЬ МІЖ ЦЕРКВОЮ І КОМУНІЗМОМ

ЗГАДУЄ ЗОКРЕМА ПРО ЗНУЩАННЯ НАД ГРЕКО-КАТОЛИЦЬКИМИ ЄПИСКОПАМИ.

Рим, 21 лютого. — Папа Пій XII. виголосив вчора проповідь до величезної маси народу на площі св. Петра в Римі, стверджуючи неможливість будь-якого порозуміння або компромісу між Церквою і безбожницьким большевизмом. Вважається, що вчорашній виступ Папи на цю тему був найгострійший за всі часи і він не залишив жадного сумніву, що Церква приймає кинений їй в засуді кардинала Міндсенті виклик на війну та буде вести її всіми способами і засобами, які стоять їй до розпорядження. Говорячи про „домагання тоталітарної й анти-релігійної держави як ціну за толеранцію та проблематичне визнання церкви", Папа запитував: „чи можете собі уявити наступника св. Петра, що покорився б таким домаганням?" Він в дальшому поставив питання, чи він може мовчати, тоді як большевизм веде такий тотальний наступ на церкву, як проти церкви та духовенства застосовується найбрутальніше насилля, „як вварештовано всіх греко-католицьких єпископів, тому що вони відмовилися стати апостатами своєї віри, як арештується та переслідується духовенство і вірних, тому що вони відмовляються від відділення їх від їхньої справжної матері-церкви". Папа промовляв до около 200-тисячної маси народу, що появу голови Католицької Церкви та його слова вітала ентузіястичними окликами.

БОЛГАРИ ПРОГОЛОСИЛИ „ЗІЗНАННЯ ШПИГУНА"

Софія, 21 лютого. — Комуністичний уряд Болгарії опублікував „зізнання" євангелицького проповідника Василя Цяпкова, заарештованого з 14 іншими проповідниками під закидом шпигунства в користь Америки і Британії та протизаконних грошевих трансакцій на чорному ринку і подібних злочинів, як їх видигнули були теж мадярські большевики проти кардинала Міндсенті. Проповідник Цяпков, що є головним обвинуваченим в групі, мав „признатися" до всіх закидуваних йому злочинів і подати подробиці, включно з назвами американців і британців, з якими він „мав до діла".

ІЗРАЇЛЬСЬКА І ЄГИПЕТСЬКА ДЕЛЕГАЦІЇ ПРИЙНЯЛИ КОМПРОМІС.

Родон, 21 лютого. — Ізраїльська і єгипетська мирові делегації прийняли тут вчора компромісові пропозиції посередника ОД, д-ра Ральфа Бонче, в справі ізраїльсько-єгипетського замирення. Пропозиція вже сьогодні має бути передана під розгляд урядам обох країн. Агенство Асошіейтед Прес повідомило з Тель Авів, що уряд Ізраїля вже мав погодитися на цю пропозицію.

ПРОВІДНИК ГРЕЦЬКИХ БОЛЬШЕВИКІВ ПОВІСИВСЯ В ТЮРМІ.

Атени, 21 лютого. — В місцевій тюрмі повісився вчора один з провідників членів один з провідних членів 53-літній Дімітріос Папаріґас. Він був заарештований у зв'язку з вбивством грецького міністра справедливости в квітні минулого року.

ЦАЛЬДАРІС ПРИЇХАВ ДО ЛОНДОНУ НА КОНФЕРЕНЦІЮ З БЕВИНОМ.

Лондон, 21 лютого. — До столиці Британії приїхав вчора грецький міністер закордонних справ, Константин Цальдаріс, і тут він відбуде наради з секретарем Бевином та його дорадниками. Загально вважається, що темою нарад буде головно проблема Середземно-морського оборонного союзу, про який минулого тижня говорив з Бевином вже турецький міністер закордонних справ та який мав би бути доповненням проектованого Атлантійського пакту. З поінформованих джерел заявляють, що Британія прінціпово ставиться прихильно до цих пропозицій, але не вважає що Британія прінціпово ставиться пропозицій, але не вважає, що на це настав уже догідний час.

ФРАНЦІЯ ПОПОНУЄ КОНФЕРЕНЦІЮ „ВЕЛИКОЇ ТРІЙКИ" В СПРАВІ НІМЕЧЧИНИ.

Париж, 21 лютого. — В урядових французьких колах стверджують необхідність конференції міністрів закордонних справ трьох західних великодержав, що остаточно вирішили б всі спільні політичні та господарські проблеми в окупованих ними західних зонах Німеччини. Стверджується наявність деяких розбіжностей, що їх не можуть вирішити ані військові губернатори, ані заступники міністрів закордонних справ.

АЛЬБАНСЬКІ БОЛЬШЕВИКИ ВИМОРЮЮТЬ ГОЛОДОМ НАРІД.

Белґрад, Югославія, 21 лютого. — Югославська преса подала достовірні інформації про жахливу нужду і голод в Альбанії, які там повстали в наслідок зірвання господарських стосунків між Альбанією та Югославією після конфлікту цієї останньої з Комінформом. Альбанські комуністичні керівники перші зірвали торговельні стосунки з Югославією, хоча це вони властиве є майже цілком здані на доставу харчів. У висліді, населення Альбанії засуджене на голодні харчові приділи, що обмежуються майже виключно до квасолі.

ЗАПОВІДАЄТЬСЯ НОВА КРИЗА КИТАЙСЬКОГО УРЯДУ.

Кантон, Китай, 21 лютого. (ЮП). — Діючий президент Китаю, Лі Цунг-сін, приїхав вчора до Кантону з метою розпрацювати з премієром Сун Фо та іншими націоналістичними членами уряду, які відмовляються від „замирення" з комуністами, що було б рівнозначне з капітуляцією. В поінформованих колах вважають, що відвідини Лі в Кантоні означатимуть ультимат премієрові вернутися назад до Нанкінгу і переговорювати замирення з комуністами або зрезигнувати з премієрства.

SVOBODA
UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 3, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1103 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00

Кожна зміна адреси коштує 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ДЖОРДЖ ВАШИНҐТОН

Джордж Вашингтон прийшов на світ дня 22. лютого 1732 року на панському хуторі в Бріджес Крік в Вірджінії. Цей день його уродження святкує американський нарід кожного року з любовю і вдячністю.

День 22. лютого є державним святом. Він пригадує кожного року нам і світові цього великого американця, про якого сказано при його смерті, що він був „першим у війні, першим у мирі й першим у серцях своїх земляків". Ці слова висловив Генрі Лі з приводу смерти Джорджа Вашингтона (1809), а Джан Маршал вложив їх у резолюцію і предложив її палаті репрезентантів. Хоч від цього часу минуло багато років, але зміст тих слів не змінився; не відпало від цеї фрази ні одне слово. Навпаки,ці слова набирають з кожним роком щораз більшої ваги і сили, бо з кожним роком не тільки в Злучених Державах, але в цілому світі розуміють щораз сильніше й глибше, що означає для цілого світу та епоха, в якій жив Джордж Вашингтон, великий американський самостійник, пройнятий до самої глибини серця високими ідеалами свободи. Відчуває це й розуміє краще інших в першу чергу та Англія, з якої вийшов рід Вашингтона та в якій вчився ще його батько. Самостійність, яку виборола собі Америка під військовим проводом Джорджа Вашингтона в довгій боротьбі за незалежність, збудила в американцях великий підйом духа і розвинула в скорому часі їхні духові та матеріяльні сили до небувалих висот. Дійшло вкінці ще й до цього, що їй прийшлось двічи рятувати від заглади цю Англію, з якою колись воювала. Не тільки те, нині вона рятує свободу цілого світу й є одинокою силою, що може змірятись з варварським, совєтським тоталітаризмом та його перемогти.

Коли французи пробували загарбати сьогоднішний стейт Огайо, молодий Вашингтон, найбагатший тодішній земельний посідач, наділений британською владою рангою підполковника, пішов воювати проти них, що загарбуючи покликувались на „Божу поміч" та „Божі права". Тоді Вашингтон нераз заглядав смерті в очі. Але був він не тільки добрим вояком, який захищав свою країну на полі бою. В Континентальнім Конґресі, як казав Петрик Генрі, він був між усіми „найрозсуднійший". Був він теж і „найрадикальнійшим", теж і в цьому розумінні, щоб не уступити „Божим правам" англійського короля й рішитись на збройний опір, стаючи в обороні свободи і самостійности. Обіймаючи найвищу військову команду, Вашингтон узяв — що дуже характеристичне для його особи — „кожного джентелмена", що голосував за ним, „за свідка" своєї заяви, що він сам не вважає себе спосібним обняти це становище...

Уся історія боротьби за незалежність виявляє наглядно, як мудро поступили ті „свідки", що вибрали на це становище Вашингтона, людину розсудну, холоднокровну, обдарену надзвичайною терпеливістю, видержливу та тактовну, позбавлену цілковито усяких особистих амбіцій. Тільки така людина могла видержати довгу війну, маючи армію, яка ніколи не мала більше як 25,000 вояків, що постійно мінялись, бо ж треба було комусь землю обробляти... Скільки поразок прийшлося витерпіти, скільки разів був Вашингтон зо своєю армією уже близько повної катастрофи! Але завдяки його особистій відвазі вояки вертали назад до нього, а його характер, позбавлений усякої партійної ненависти, піднімав раз-у-раз упадочний на дусі американський нарід, який розкладали ввесь час особисті, партійні й гурткові вороги Вашингтона, різні демагоги та чужі агенти. Ціль була вкінці осягнена, самостійність здобута. Страшенну перевтому відчув Вашингтон аж при кінці життя. Лежачи на смертній постелі благав присутних: „Дозвольте мені відійти в спокою. Я вже не можу довше жити".

Усе це добре памятає вдячний американський нарід і тому так дорожить іменем Вашингтона.

Дмитро Галичин

Українська народна твердиня на американському континенті

В 55-РІЧЧЯ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

Дня 22-го лютого цього року минуло точно 55 р. з того часу, як в місті Шамокін, в стейті Пенсилвенія, горстка українських імігрантів-піонірів поклала основи під організацію, якій згодом судилося стати базою цілого українського життя на північно-американському континенті, його символом і головним промотором та гордістю всіх українців не тільки в Злучених Державах і в Канаді, але й по цілому світі. Цього пам'ятного дня 22-го лютого 1894-го року в тому місті Шамокін, створено Український Народний Союз.

Навряд, чи є в світі людина, яка інтересувалася б цілістю українського народного життя та яка не знала б про існування Українського Народного Союзу. Навряд, чи є сьогодні в світі такий українець, що якнебудь, безпосередньо чи посередньо, не зустрічався б з широкою запомоговою, культурною та громадською діяльністю цеї організації. А вже цілком певно такого немає в Злучених Державах і в Канаді

„Українською заморською твердинею" називають Український Народний Союз українці в Европі. „Батько-Союз" — кажуть коротко українці в Злучених Державах і в Канаді. Скільки глибокої правди, великого змісту та правдивої пошани і гордости криється в цих назвах. Це зрозуміє кожний, хто тільки познайомиться з історією Українського Народного Союзу, його розвитком і цілями, працею і досягненнями.

Дня 22-го лютого минуло точно п'ять років від часу, як Український Народний Союз вступив у друге півстоліття свого існування. Перше півстоліття списане в двох великих Союзових книгах — в Пропам'ятній Книзі, виданій з нагоди 40-ліття У. Н. Союзу в 1934 році, і в Ювілейному Альманаху, що був виданий з приводу Золотого Ювілею У. Н. Союзу в 1944 році. У цих книгах знайдемо історію У. Н. Союзу. Це історія звичайних людей, оцеї сірої селянської маси, що то стала тут в Америці робітничою клясою, яка, спільно й разом з малою горсткою інтелігентів, будувала своїм трудом, посвятою та жертвами не тільки Союз, але була піонером та будівничим усіх ділянок нашого організаційного життя. У цих книгах знайдемо історію життя, яке для перших імігратів, що приїжджали тут на американську землю 50 або більше років тому, було надзвичайно важке та нужденне. Бо тисячі українського народу гинули при найтяжчих і найнебезпечніших роботах в шахтах, фабриках, будовах підземних залізниць і тунелів, а при цьому нашого імігранта ще зневажали, насміхались з його мови і його звичаїв, а навіть з його віри.

Так було в дев'ятдесятих роках минулого століття, в початках будови Українського Народного Союзу. Наш імігрант не мав тоді ніде доступу. 50 років пізніше, в березні 1944 року, членство того самого Союзу обходило свій Золотий Ювілей вже в славній Карнегі Гол, найбільшій концертовій залі Ню Йорку, таким величавим концертом, що він, як це писала тоді „Свобода", „останеться на завжди імпозантною маніфестацією поступу і культури американських українців".

Золотий Ювілей Союзу записано в Союзовій історії не тільки величавим концертом-святом в Ню Йорку та по більших і менших містах Америки й Канади, але теж значними й зовсім новими культурними досягненнями У. Н. Союзу, які причинилися чимало до поширення правди про Україну і український нарід серед англосаського світу. Бо саме на річному засіданні головного уряду У. Н. Союзу в 1943 році рішено, щоби з нагоди 50-ліття видати ряд українських монографій, які всебічно представляли б культурні, економічні й національні здобутки українського народу та його змагання до здобуття своєї власної, вільної, демократичної й незалежної держави.

Рік 1944 був зворотним ропом цеї нової фази культурної праці. З нагоди цього ювілейного року появились коштом і старанням Союзу дві надзвичайно цінні книжки в англійській мові: Ukrainian Literature, написана професором колюмбійського університету в Ню Йорку, Кларенсом А. Маннінгом, найкращим знавцем літератури слов'янських народів, та Ukraine a Submerged Nation, написана Вилємом Г. Чемберлином, славним письменником, журналістом та великим знавцем Східної Европи. Починаючи від 1944 року, крім згаданих двох книжок, появились стараннями Союзу в першому п'ятиріччі нового півстоліття ще такі книжки в англійській мові: Taras Shevchenko, The Poet of Ukraine та The Story of Ukraine, обі написані проф. Кларенсом А. Меннінгом, та книжка про Івана Франка, написана теper уже покійним д-ром Персівалем Конді, що родився в Англії, а опісля перебував в Канаді та Америці. Коли до згаданих тут книжок додати ще дві книжки в англійській мові, видані старанням Союзу в роках 1940-1943, а саме: Історію України Грушевського та Ю. Вернацького, Богдан, Гетьмана України, то матимемо повний образ культурної праці У. Н. Союзу в останніх роках.

Згадані книжки зробили велику прислугу українській справі, бо причинились дуже багато до поширення правди про Україну, про український нарід, його культуру, історію, традиції, його змагання до волі. Вони стали першим і властивим джерелом, з якого англосаський світ може черпати знання про дійсну історію українського народу.

Про зацікавлення цими книжками свідчать численні рецензії, які появлялись в багатьох американських часописах та журналах. Зокрема книжка „Ди Стopі оф Юкрейн" знайшла широкий відгомін в цілому світі.

Факт, що в цих 5-ох роках нового півстоліття свого існування Український Народний Союз вжасигнував зі свого народного фонду понад 40,000 долярів на різноманітні народні українські цілі, доводить сам за себе та не вимагає окремих коментарів. При цьому треба тільки додати, що ці гроші вжасигновано з головної каси У. Н. Союзу, бо те, що на українські народні цілі зложили окремо поодинокі відділи і члени У. Н. Союзу — йде у великі сотні тисяч долярів. Недавно ми мали авторитетне твердження, що понад 80 відсотків всіх жертв, які американські українці складають на загальні цілі, походять від членів Українського Народного Союзу.

У згаданих тут уже двох Союзових книгах, а це, в Пропам'ятній Книзі і в Альманаху знайдемо багато матеріялу для докладного й обширного насвітлення довгої 50-літньої історії різних періодів розвитку Союзу, його плив на розвій всього нашого організованого життя тут на американському континенті, його поміч в розбудові того життя, його допомога поневоленому українському народові, його різні кризи, через які він мусів переходити за цих 50 років, його сумні та радісні хвилини. Тому було б зайво повторювати навіть і коротко ці факти, які так обширно описані в загаданих книгах.

У. Н. Союз вступив в нове півстоліття як вповні модерна організація. Минули часи примітивного способу ведення обезпеченевого підприємства, часи непевности, вагання, чачин різних реформ, реорганізацій, змін. Починаючи від 1933 року, коли то Союз перевів останню реформу, відкидаючи зовсім всякі решітки пере-

(Докінчення на стор. 3-тій)

Вол. Шелест.

СОВЕТСЬКІ АРЕШТИ

Советський Союз це мабуть едина в світі країна, де не було праці для адвокатів, не дивлячись на те, що судових процесів було дуже багато. Це пояснюється тим, що ні один адвокат (справжній) не осмілювався обороняти заарештованого органами НКВД.

Кожний з багатомільйонових підданців СССР живе в постійному страху перед всевладним НКВД. Мільйони цих сірих рабів сталінської деспотії бояться входити в ширшу розмову один з одним, бояться висловлювати свою думку, та крім того, вони бояться й мовчки думати, якщо їх думка трохи відмінна від передовиці „Правди". Це в однаковій мірі відноситься до всіх без виключення.

Перед страхом: — „що принесе сьогоднішня, або завтрішня ніч", трясуться всі. Починаючи від рядового колгоспника до наркома.

Та навіть більше! Сам Сталін боїться „правда не НКВД, а зради своїх ближніх. Він мав кілька спалень і ніхто, навіть з найближчих співпрацівників, не знає, де він буде спати наступну ніч. Під кітелем маршальської уніформи він завжди носить панцерну кольчугу, бо йому завжди мариться, що за ним снується таємнича тінь Брута.

Не буде перебільшенням сказати, що склади атомових бомб в Америці не охороняються з такою пильністю, як Кремль — резиденція „найлюбішого", „наймудрішого", сонцем зрівняного, в піснях оспіваного „Батька народів".

Країну обгортає павутиння постійного страху. Бояться всі. Від сажотруса до маршала. Бояться наркоми і члени Політбюра, бо не знають, на кого завтра Сталін покаже пальцем наркому внутрішніх справ, або в чию шклянку на бенкеті вправна рука кельнера-ката вкине дозу чогось, від чого в котрогось з вождів, що попали в „немилість", буде порок серця і смерть „після короткої, але важкої недуги".

Кожний боїться, чи не підіде до квартири „тихим ходом" „Чорний ворон" (машина, якою возять заарештованих); чи не постукають в двері і ввійшовши не скажуть „собірайтесь бистро і следуйте".

В тюрмах заарештовані, боячись тортур, підписували неймовірні зізнання, „признавались", вірніше кажучи, видумували різні фантастичні злочини — „краще підписати протокол, в якому обвинувачується в диверсії, шпіонажі чи фашизмі, чи ще в чомусь іншому, лише б тільки зберегти, на деякий час, зуби, ребра і печінки" — так радили в більшості давніші в'язні новачкам, що ще не були обізнані з „штукою" советських слідчих органів і правосуддя. Так, наприклад, агроном з Житомірської области Д. Т. „признався", що він на завдання німецького генерального штабу зірвав міст через річку Тетерев. Д. Т. отримав статтю карного кодексу СССР 54/6 і його відправлено в „далекі табори" (на Сибір) з терміном ув'язнення на 10 років. Після того, як нарком внутрішніх справ Єжов був об'явлений ворогом народу і сам спробував своїх же „колючих Єжових рукавиць", в „далекі табори" ув'язнених виїхала державна „комісія для перегляду справ ув'язнених".

Агроном Д. Т. сказав комісії: „Мене брали на тортури і я мусів признатися до того, чого не робив. Той міст, за зрив якого я признався і до сьогодні стоїть цілим, не пошкодженим і пропустив через себе мільйоновий тонаж".

Другий в'язень, старший конюх одного з колгоспів на Кубані, признався, що він на завдання турецької розвідки в 1936 році в своєму колгоспі отруїв половину коней. Як потім виявилось, що в тому колгоспі у 1938 році коні були всі. Жадного отроєного коня не було.

Були й такі випадки, що заарештовані військові давали зізнання, що вони стоять на службі розвідки. Так наприклад: один полковник авіяції „признався", що він працює на користь розвідки одної країни і при цьому подав видуману назву, додавши, що та країна дуже мала і знаходиться в південній Америці. На це слідчий відповів: „Знаю й без тебе географію".

В прикордонних районах понад Збручем заарештовували простих селянок за те, що вони після прання розвішували на дворі різнокольорову білизну і шмаття для сушіння. Їм закидали, що вони умовними кольорами передають через Збруч відомості полякам.

Подібних фактів є дуже багато і всі вони подібні до себе. Для цивілізованої людини, яка не знає тонкостей життя в Совдепії вони показуються смішними і дикими.

В СССР про тюрму ходять багато влучних анекдотів, пісень, приказок і поговірок.

Хочаб такі: „Хто не сидів в тюрмі, той ще не чоловік", або „Хто не був, той ще буде. Хто вже був, той не забуде".

Ось так в Советському Союзі обнялися „свобода і щасливе, заможне життя..."

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

УЛАС САМЧУК

СОНЦЕ З ЗАХОДУ

РОМАН.

31)

— Не мож, Тодоре! Сесь пан цай йдуть на Волове... — каже учитель.

— О! На Волове! — Дядько почав хвилюватися. — Пане! Сяк, прошу їх, не йде. Кеть ви їд нам прийшли, так просиме вас, абисьте нам дашто порозправляли. Тать маеме свою вукраїнську владу! Ге! Тосьте самі сночі сяк красно говорили так, прошу, што маеме чинити? А ци й дали з чехами бути, а ций час, гей тот казав, із ними розпоначити по-нашому... Мав сокиру — піду з сокиров! Айно! Піду! Кедь тот шандар, што і днесь сидит у нас, казав мені: Тодоре! Дай позор! То ти з тов Українов дай покій. Бо попадеш мені до Іванової хожі... А што я, паночку, чинив? Нич! Взяв'ем наш синий та жовтий прапор... Фану сяку, што й пан учитель напарували нам, абисьмо йшли на просвіту до Драгова. Так я тоту фану ніс... Айно! Ніс'ем... А тому шандарові повів'ем: кедь вам, пане, не любиться, то йдіть собі, де вам майфайно. Ми вас сюди не кликали. Ге! Сяк сказавем. А тепер прийшло і нашоє... Так ми, пане, скажи, іж будеме із фанов жовтосиньов ходити гет куди схочеме... Ід'Негровцю, д'Синевіру — гет йдеме і шлюс! Най тоді шандарі дивляться, і най їм любиться. І ви, пане, підете з нами! — твердо сказав Тодор.

В розмову втручався учитель. — Тодоре! Тот пан мусять ще нині бути у Воловому. Там їх вже ждуть... Там люди вже готові... Щоб ви сказали, коли б ви когось чекали і не прийшов...

Тодор здивовано подивився на вчителя: — Пане вчителю! Нич ем не сказав підлого!

— Підлого ні... Мож знаєте, хто має коні, штоб того пана відвезли до Волового...

Мовчанка. Дядько думає. — Но! — кинув він невдоволено. — Най буде! Маю шкапину... Одвезу вас, пане! Ож, вуд нас тікаете...

— Се, Тодоре, добре! — каже учитель. Тодор насунув свою крилату вовняну шапку. — Лиш прошу вас, майфайно, хвилечку зачекати... Я туй прийду зо шкапинов... — і Тодор вийшов. Ціла його делегація — трое дядьків — також вийшла.

Розмова тягнеться, вливаються нові люди. Що буде „з тов Украйнов"? Колочавський дядько „гей тот казав" у потертому шкіряному одязі, що ще недавно мав якусь торгівлю, але „скрахував", впевняе, що це старі люди за Мадярщини казали, що сама Пречиста Діва з Чернечої гори в Мукачеві світлом великим засіяла. А то було „штоpинадцягого году", коли війна почалася. А люди казали: буде війна велика. Діва Марія вшого світу змінила. Чорна пора на нашій землі минулася, мадяра „витірають гет". А коли де-в'ятнадцятого году до Хусту йшли люди з повакненнями, так вшитки в один голос крикнули: хочеме ід Україні! А коли чехи прийшли і Україну „вігнали", то одній бабі нашій сон приснився: — Каже: людоньки чесні. На нашій чорній церкві хрест звалився. Люди наші хрест здіймають, а чехи стріляють та стріляють, а одна куля у вітер попала і зчинила там огонь... Церква наша, люди чесні, згоріла, а хрест і прапор зісталися...

Довго говорять і по-різному, а все те саме. Увійшов Тодор з батогом. Він все ще гнівається, а батога тримае цупко. — Прийшов'ем, — буркнув слово.

Вийшли на двір. Учителі, дядьки. Кальчук прощається. Сонце зійшло над горами, і довкруги повно сяйва. Розтає ожеледиця. Напроти в дерев'яній, оббитій мальованими дошками школі, співають чеські прикордонники. Біля воріт стоїть довгий, драбинчастий віз, намощений посередині сіном і застелений двома новими килимами. Теплий, волохатий покрівець укривати ноги... До воза причеплена висока гнідa коняка... Тодор гордо дивиться на своє господарство... — Не знаю, а й ци панові буде вод...

— О! Це дуже добре, — каже Кальчук... — Лінше не може бути...

— Но... Пробачайте... Ми люди прості...

— Уважайте, Тодоре, на закрутах, — радить один дядько...

— Се юж мое діло... Вйо!

Шкапина потягнула, і віз покотився. Тодор не сідає, а йде побіч... Помітно, що він невдоволений... — А що з вами, Тодоре? — питае Кальчук.

— Ет... Що то дурна голова... Намостив сесе, й ви гебі в ношах... — тикнув він батогом на сіно... — Зайду до швагра, тот мае сідало...

— Але, Тодоре... І так добре...

Тодор не слухае. Під'їжджае до одного двору і тпру! — Я дораз! кинув він слово і пішов. По часі вернувся з сідлом. Дивіть, добра, вшитка подушка... — Се, пане, буде, гей тот казав, фести!.. Анука малечко потрудітеся... Я дораз... Вмоцовав сідало між драбини, обдивився кругом воза. — Но! Як ся видить, нібя добре... Лиш отулю вам ноги... — Отулив Кальчукові ноги і — вйоо!

Пішов наперед разом з конякою. Рукою тримався за кінець дишля. Весь час насуплений. Сонце підноситься, і лід щезае... Коняка старанно чіпляється по ховзьких місцях... Інколи вилавить назверх білий зчовганий камінь, і колеса воза підстрибують. Побіч стрімкий ярок, і на дні його желеться потік. Вода кришталько чиста. Кам'яні пороги обнизані льодовими френзлями, і сонце з протилежної гори скісно обвивае всі ці оздоби своїм золотим вусом. (Дальше буде).

ОБОВЯЗКИ ЧЛЕНА УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, ЯК НЕ ВИСТАРЧИТЬ НАЛЕЖАТИ САМОМУ ДО СОЮЗУ. БО ДО ЧЛЕНСЬКИХ ОБОВЯЗКІВ СВІДОМОГО ЧЛЕНА НАЛЕЖИТЬ ТАКОЖ ОБОВЯЗОК ЗАПИСАТИ ДО СОЮЗУ ЦІЛУ СВОЮ РОДИНУ, СВОЇХ ПРИЯТЕЛІВ ТА БЛИЗЬКИХ ЗНАЙОМИХ.

КОМУНІКАТ

ДЕЛЕГАТА УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ РАДИ.

Минуло п'ять місяців, відколи я прибув до Америки, як делегат Української Національної Ради.

За цей час українське громадянство бачило і чуло мене хіба лише на національних святах та імпрезах. Частіші мої виступи перед ним не видавались конечними, бо його репрезентативні політичні установи, як Український Конгресовий Комітет в ЗДА і Комітет Українців Канади так і Пан-амер. Укр. Конференція заняли позитивне становище до УНРади, а загал виявив його ще й своїм прихильним ставленням до її представника. Тому я міг присвятити більше часу і праці для чужинного світу, працюючи в постійному контакті зі згаданими центральними організаціями та провідними одиницями українського громадянства.

В Америці зіткнувся я з речниками політичних центрів ріжних народів Центральної і Східної Европи. З тими народами в'яже нас багато спільних інтересів а також спільна небезпека з боку воюючого комунізму, який загрожує зрештою цілому світові. Теж і з іншими народами маємо ми немало спільних завдань. Ці питання і були предметом моїх розмов зі згаданими речниками.

На підставі мого досвіду мушу ствердити, що надзвичайно щасливою обставиною є факт повстання Української Національної Ради. Українці одні з перших посеред народів з-за „залізної заслони" створили національно-державний центр для репрезентації і оборони інтересів свого краю. Тим вони дещо затерли тавро недержавности, яке лежить на нашому народі. Приявність УНРади на міжнародній арені, її ясно означені позиції Самостійности і Соборности дають запоруку, що цим разом доля нашої Батьківщини не рішатиметься без нас, що порозуміння між нашими сусідами не станеться на наш кошт. Визвольна акція в краю і політична акція УНРади поза межами його, узгіднені між собою, стоять на сторожі національно-державної справи України. В тім напрямі працював я серед чужинців, маючи на оці цілість української справи.

Силою фактів Америка нині бере і далі братиме чинну участь в справах Европи. Вона немало заважить на долі европейських народів а тим самим і України. Та щоби впливи Америки вийшли на користь української справи треба, щоби за нею обстала американська громадська опінія. Тому я звертався безпосередньо і через радіо, до загалу і до окремих організацій, та старався належно представити їм справу України, здобути їх зрозуміння і прихильність для неї. І тут пороблено практичну роботу, яка, долучившись до заходів організованого американського українства, повинна дати свої наслідки.

Довелося мені стикатися також з урядовими чинниками ріжних держав. Справа України, яка належить до Організації Об'єднаних Націй, вже давно перестала бути внутрішньою справою Росії чи Польщі. Вона є справою світової, а щонайменш европейської ваги та значення. Тому нею займаються і урядові чинники, що є раді мати відомости про неї, навіть коли вони мають лише приватний характер. Такі відомости старався я постачити в належні руки.

Всім згаданим ділянкам присвячував я в моїй праці в Америці належну увагу і цілий мій час та сили. Вискази чужинців та земляків, що є в курсі моєї праці, кажуть мені вірити, що мої зусилля не пішли на марне. Дальші успіхи української акції на міжнароднім полі залежатимуть значно від того, в якій мірі американські українцу підіпруть морально і матеріяльно УНРаду. Виразна і тверда постава їх поможе нашому національно-державному центрові уневажнити ворожі заходи чужинних сил і нерозважні потягнення, які чинять шкоду українській справі.

Зрозуміння, виявлене громадянством і провідними одиницями та центральними установами американського українства до порушених питань, дають мені віру, що праця проблена дотепер в Америці, не буде знівечена, але продовжена належними способами. Для цього треба лище, щоби слово перейшло в діло.

Покидаючи гостинну землю Вашингтона і повертаючи до Европи, щоби дати звіт з моєї праці УНРаді, уважаю за свій приємний обов'язок подякувати на цім місці всім організаціям і особам, які помагали мені в моїй праці. Вірю, що вдасться завершити її спільними силами тих, яким лежить на серці доля змордованої, але непоборної України.

Дм. Андрієвський
член і делегат УНРади.

15 лютого 1949 р.
Ню Йорк.

З РІДНОЇ НИВИ

Вже близько копу літ ходжу по світі, пізнаю життя, а проте годі його збагнути. А вже українців — своїх рідних — то таки направду я ще й досі не розкусив як слід!

Бо от пишуть різні історики і неісторики, дисьменні неписьменники і неписьменні письменники та різні громадянські діячі, що українці нація плаксіїв і панахидників, що прибила їх неволя так, що не мають розмаху, затратили бойового духа, не вміють відрізнити від зради і т. д...

І переконали мене на 120 відсотків. От приміром пропонував один знавець української душі, щоби зложити до музею всі українські пісні мольових тонацій, а співати тільки веселі („моцні шлягери"), щоби всеселіше було вмирати. (Не йому, борони Боже, то ж велика страта для України, а ...тим другим!) І промовив мені ло, що нібито кат сконав і вже нотну мізерію, (писану в дипівському таборі при каганці), зібрав усі сумні пісні (від Гриця почавши, а на заплаканих стрільцях скінчивши), зв'язав у вязанку, тай вже хотів зробити так, як радив знавець. Та що вдієш! До львівського чи київського музею не приймуть, це ж українска контрреволюція. Празький музей „єдинокровні" розпатронили, а нюйорський щойно будується. І я опинився ні в сих ні в тих. Хіба співати на весело, що нібито кат сканав і вже засяло сонце золоте. Та правду кажучи, кат не хоче конати, хоч і здихавичів як Мошкова тридцятьлітня кобила, а сьогодняшне українське сонце на червоному небосклоні схоже більше на іржаву бляху, ніж на золото. Хіба „гейвгукувати" в українців бойового духа давними пластунськими піснями, вмовляючи в них, що це нові, повстанські. Вибавити мене з клопоту „незнавці". Кажуть: співайте, друзі, сумно і весело. Нехай пісні сплітаються зі собою, як веселі і радісні хвилини в нашому житті. А вмирати... Цур йому! Весело чи сумно, а жити хочемо! І маєш бабо, як то кажуть, віз і перевіз. Прийшлося розвязувати вязанку і знова співати і Гриця і Червону калину і Стрільців, що плакали. Але моя віра в одного знавця пропала.

Або щодо тих слідів, що то українці ніби лишають за собою. Признаюся, що я пильно дивився за кожним українцем, як ішов, тай ніяк не міг їх найти. (Не говорю про нашу наймолодшу надію). І знова віра в наших знавців-професорів захиталася в мене. І кому тут уже вірити?! Але ось на днях вибухла така історія, яка знов переконала мене на 120 відсотків, що український знаний індивідуалізм, широкий розмах і свободолюбність не пропали, а живуть, ростуть і процвітають на нашу загальну „радість".

Отже було собі в однім великім місті свято з нагоди одних роковин, коли то українці сказали собі тверде слово й всім своїм „коханим" сусідам. Свято як свято, з двома промовами, хоровими піснями, сольоспівами, деклямаціями, інсценізаціями і т. д. Одним словом програма бодай на дві години з добрим гаком. Та українці народ терпеливий, витримає і стравить навіть гак. Але свято починається від півгодинного опізнення. (Це вже поза програмою). Тішуся і сумую з того приводу. Тішуся, що українське спізнення скорчилося вже тільки до пів години. А сумую, бо калькулюю собі так: Якщо кожного року спізнення буде скорочуватися на одну хвилину, то за тридцять літ ми готові зачинати точно, а тим самим готова пропасти наша традиція. А прецінь традиція велика річ!

Та якби там не було, свято нарешті почалося. Але десь у половині програми приступає широким кроком якийсь громадянин до „святкового комітету" тай з твердим жестом заявляє: Ще й наш чоловік мусить говорити! Мусите дозволити, бо інакше ми всі... (наступає погроза). Бідний „комітет" аж присів зі страху... І поплила третя з ряду мова, як весняна вода через розвалені лотоки... Три години з гаком тривав цей вечір. Це так, щоб українцям і американським гостям добре вбилися в тямку українські патріотичні роковини!

І хай мене тепер хтось переконає, що українці стратили розмах. Не повірю. Ніяк не повірю.

М. Коко.



ВЕСНА ЗА ПЛЕЧИМА — НОВИЙ ОДЯГ ДЛЯ ЖІНКИ ЧИ ДОЧКИ.— Коли вже треба видати гроші на весняні жіночі капелюхи і суконки, так пригляньтесь, чи це вам не припаде до вподоби.

Що страшне комуністам?

Бувший військовий представник В. Британії в Москві — Джіффорд Мартель, в англійській пресі, як зовсім приватна особа, висказав свої погляди на те, яка має бути політика західніх великодержав у відношенні до комуністичного режиму на сході Европи. За „Українською Думкою" подаємо головні думки статті Мартеля:

„Найбільша проблема сьогоднішнього світу, це проблема, як зупинити Росію, не наражуючись на третю світову війну. Тепер уже добре відомо, що 14 людей в Кремлі носяться з фанатичним наміром поширити своє комуністичне єдиновладство на цілий світ. Очевидно, здійснюючи свій плян, вони мусять розпочинати від поярмлення Европи та нашого краю. Коміністи плянували осягнути свою мету методою проникання та холодної війни. І вони тут здобули великі успіхи: значна частина Европи лежить у їх ніг".

„Я подорожував по багатьох частинах Росії, почавши від України — на півдні, до північних областей довкола Архангельська. Куди ж я тільки прибував, усюди зустрічав приязних людей, таких самих, як зустрічаються в усіх інших краях світу. Подібно я спостеріг у великої більшості людей значне невдоволення панівною комуністичною диктатурою. Я бачив також групи невільників в різних частинах Росії. Недолю, що малювалася на їх обличчях, годі й описати".

„Наша лінія діяння ясна: ми маємо право розбудовувати нашу силу в готуванні до третьої світової війни, співпрацюючи з Америкою і західніми державами. Але нема правоподібности, що акція по тій лінії відтягне Росію від боротьби за її фанатичну справу, принаймні так довго, як довго край дає пітримку комуністичним вожакам. Коли третя війна вибухне, скажемо, за 5 років, ми можемо бути певні нашої перемоги, при умові належної підготовки до війни. Все таки ця перемога буде окуплена ціною страшного знищення світу".

„Говорять, що ми самі в близькому майбутньому, поки Росія не має атомової бомби, повинні напасти на Росію. Ми мали б це зробити, наносячи найперше повне знищення російській індустрії та нафтяному промислові. Але чи саме це не закріпило б росіян при постанові підтримувати комуністів в батьківщизняній війні, яку комуністи проголосять проти нас з хвилиною вибуху конфлікту?"

„Нема причини думати, що нема шляху для уникнення третьої світової війни. Ми маємо за завдання відібрати комуністичній партії підтримку російського народу. Це завдання складалося б з двох частин. Поперше, при допомозі кожної форми правдивої пропаганди вияснити росіянам, що їх країна не є загрожена жодною сторонньою державою, під умовою, що комуністи припинять свої погрози решті світу".

„Все ж не можна сподіватися, що одним поширюванням правди можна буде помогти народові скинути тяжкий і нелюбий режим комуністів. Друга частина нашого завдання буде полягати в чинній допомозі для осягнення мети змагань".

„Російський народ буде потребувати проводу в цій країні. Деякі країни за залізною заслоною вимагатимуть військової допомоги від Заходу, щоб відвоювати свою волю. Щоб дати таку поміч, ми знову таки будемо потребувати армії. В Росії мусять створитися рухи спротиву комуністичним провідникам".

„Такі рухи вже тепер видні в багатьох місцях. Нам треба виготовити цілу програму і обдумати тактику ведення холодної війни. Це буде тільки те, чим займалася і займається Росія від кінця війни у відношенні до решти світу".

„Наші висновки зовсім ясні: першість у наших заходах мусить мати праця над поширенням правди серед російського народу, цієї правди, що уможливила б народові скинути панування комуністів. Очевидно, незалежно від цього основним для нас буде зміцнювати наші збройні сили на випадок, коли б наша праця підвела. Тільки під умовою розвалення комуністичного ладу, ми можемо уникнути жахливого знищення від третьої світової війни. Уникнути війну — це найважніше завдання, перед яким стоїть сьогоднішній світ".

(У. Д.)

ДУРІЙКА „ПЕРШЕНСТВА" В СОВЄТАХ

Лондон, 21 лютого. (ЮП) — Совєтське фашистсько-червоне радіо тепер кожного дня вмовляє в світ „першенство" Совєтів в поодиноких галузях розвитку. Після тверджень, що росіяни „перші" винайшли радіо, електричну лямпу та інше, тепер це радіо твердить, що Совєти „перші"... бомбардували Берлін. На ділі кожна дитина знає, що на Берлін сипався град британських бомб ще тоді, як Сталін з Гітлером брудершафт запивали та снували спільні пляни на підбій і загладу світу.

Українська народна твердиня на американському континенті

(Докінчення зі стор. 2-гої).

старілих і немодерних способів ведення свого бизнесу, він вступив твердою ногою на таку обезпеченеву дорогу, яка відповідала всім вимогам модерного життєвого обезпечення щодо вкладок, родів обезпечення, членських привілеїв та щодо будови такої обезпеченевої резерви, яка, з одного боку, запевняла б членам, що вони будуть назавжди вільні від турбот щодо можливостей якоїнебудь підвишки їх вкладок, як це бувало в минулому, а з другого боку запевнила теж і Союзові тривалу будучність та світлий розвиток

І сьогодні, 15 років пізніше, ми можемо тільки ствердити, що ці надії, які ми покладали на дальший розвиток Союзу після переведення згаданої реформи, виправдались навіть більше, ніж ми тоді сподівались. Бо за цих 15 років членство Союзу зросло з 30,000 до більше як 50,000, а майно збільшилось з трьох на більше як десять мільйонів долярів.

У. Н. Союз закінчив з великим успіхом перше п'ятиріччя нового півстоліття. Маючи за собою довгий пройдений шлях досвіду та поступу, здобутого важкою працею і значними жертвами Союзових піонірів у першому п'ятдесятріччі, ми тим самим могли виконувати тепер значно лекше й з меншим трудом наші завдання. Та з другого боку, наші обов'язки супроти Союзу, супроти дальшої розбудови нашого громадського життя, а зокрема супроти поневоленого українського народу, не тільки що не зменшились, але навпаки, вимагають від нас ще більшої напруги, ще більшої праці, ще більших жертв в теперішньому, другому 50-річчі існування нашої організації.

Бо перед нами ще дальше нерозв'язана проблема організування до Союзу родженої тут молоді, а що найважніше, включення її в активні Союзові ряди відділових та головних урядників.

Бо перед нами важливе завдання організації і поширення Союзу в Канаді. Бо хоча У. Н. Союз впродовж останніх 10 років зробив там значний поступ в своєму розвитку, бо властивий розвиток Союзу в Канаді починається тільки з 1939 року, то все таки навіть і по цих 10 роках праці треба сказати, що в Канаді зроблено ще тільки початки. За цих 10 років Союз об'єднав в своїх рядах ще тільки 4,000 канадійських українців, а це є тільки дещо більше як один відсоток, коли брати до уваги, що в Канаді є понад 300,000 українських людей. Правда У. Н. Союз, начисляючи навіть 4,000 членів, являється сьогодні вже найбільшою запомоговою організацією в Канаді, та одначе цей факт не може нас вдоволяти. Важливішою справою є факт, що організаційна Союзова нива в Канаді заледви заторкнена працею і старанням У. Н. Союзу об'єднати в своїх рядах широкі круги канадійських українців. Тому найближчі роки чекають від нас збільшення організаційних зусиль на канадійському грунті.

Дальше, перед нами стоїть зовсім нова проблема, що теж чекає розв'язки, а це — організування в Союзові ряди нової української іміграції, яка приїжджає тепер до Америки й Канади в що раз то більшому числі. Ця нова іміграція потребує Союзу, бо в ньому знайде не тільки опіку, поміч, обезпечення, але теж готові міцні організаційні клітини, тверду основу та підвалини для розбудови Союзу в будуччині на таку організацію, якою вона схоче її мати. Бо Союз такий, яким є його члени.

Та не тільки нові імігранти потребують Союзу, але й Союз потребує їх не менше. Бо вони, ставши членами, внесли б в його ряди свіжий подих цеї української землі, яка для них ще так близькою, рідною, а яка для старих імігрантів оповита вже віддалю не одного десятка років. Вони внесли б нового духа, влляли б в нього свіжої крови, посилили б його новими ідеями, збільшили б поміч для визвольних змагань українського народу.

Тому теж до цих нових іміґрантів сьогодні відносяться ті слова, які були написані в „Свободі" ще 1-го березня 1894 року, один тиждень по оснуванні Союзу: „Вступайте до Союзу, а через Союз дайте пізнатись світові, що Ви живі, та що тут в Америці українське народне життя б'є живою струєю". Бо саме тепер, коли положення українського народу таке трагічне, як ніколи раніше, коли культура, воля, традиції українського народу топтані важким чоботом московсько - комуністичного деспота та з корінем винищувані, коли саме фізичне існування українського народу загрожене, на нас тут в Америці й Канаді спадає тим більший обов'язок боронити цей український нарід, дбати про плекання його культури, традицій, та допомагати йому всіми можливими засобами в його боротьбі за волю і державність. Цю благородну ціль, цей невідкличний обов'язок ми сповнимо краще й успішніше, коли будемо зорганізовані й об'єднані в нашій найстарщій, народній і патріотичній запомоговій інституції — в Українському Народному Союзі.

ЖЕРТВИ НА ПРАЦЮ УКРАЇНСЬКОГО КОНГРЕСОВОГО КОМІТЕТУ.

На цілі Конгресового Комітету жертвували: Відділ Українського Конгресового Комітету Метрополитальної Округи Дітройт, Міш., $200; Ліга Американських Горожан Українського Походження з Шікаґа, Ілл., $54.87; Григорій Макогін з Ню Йорку, Н. Й., $10; Тов. Український Поступовий Клюб, відділ 70 У. Н. Союзу з Джерзі Сиґі, Н. Дж., $10, як вкладка.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

РОЧЕСТЕР, Н. Й.

Коляда на скитальників.

В часі наших Різдвяних Свят члени і членкині місцевого Допомогового Комітету ходили з колядою по хатах, як і минулих років.

Наш давній звичай ще задержався серед нашої громади і є певні дані надіятися, що він задержиться тут ще довгі роки, а радше доти, доки у громаді буде своя церква, свої світські організації, цілоденна школа під проводом Преч. Сестер Служебниць та Організація Українського Американського Клюбу зі своїм величавим Народнім Домом, який тепер у стадії перебудови для ужитку ширшого громадянства і його організаційних потреб.

При відвідинах з колядою завважується вже деякі зміни у святкуванню Різдва, хотяй вони ще не такі наглядні, як у деяких інших громадах, про які довідуємося з певних джерел.

Деякі родини святкують теж латинське Різдво задля своїх дітей, що подружилися з американцями чи американками. Значить святкують і одно і друге. Наша свідоміша молодь теж держиться віри і звичаїв своїх батьків-емігрантів.

Під оглядом матеріяльним наші люди назагал маються добре. В їхніх хатах видно добробут: декоровані кімнати, тверда підлога, модерне устаткування та ще й прикрашене рідними вишивками. Це все та ще в додатку з чистотою говорять самі за себе та наповняють серце радістю, що ті, колись бідні емігранти, дорівнюють нині давнім американським жителям, а під моральним оглядом часом ще й їх перевищають. Рочестерська хроніка не записала ще каригідного вчинку або неморальности, звязаних з українською громадою.

Отся дбайливість і працьовитість зродили свої плоди. Одного треба б побажати ще рочестерській громаді, а це: більшого розгону і витривалости в організаційній площині, та не втікати „з поля бою" тоді, коли треба довершити малих чи великих чинів. І тут необхідно було би теж згадати про наш Допомоговий Комітет, що вже має за собою четвертий рік свого існування, яке завдячує піддержці усіх місцевих організацій, їхнім делегатам і делегатам та поодиноким громадянам-прихильникам. Бажаним є — а то й конечним, — щоби Комітет дальше працював так, як дотепер та вложив свою частину до 300 тисячного фонду, наміченого Централею в Філадельфії. Тому проситься всі організації прислати своїх делегаток і делегатів, щоби дальше продовжувати працю. З них треба буде вибрати нових урядників, даючи минулорічним нагоду відпочити. Також проситься нових іміґрантів приходити на збори частіше та діяти спільними силами для добра тих, які дальше мучаться по ділівських таборах і ждуть нашої, всебічної помочі.

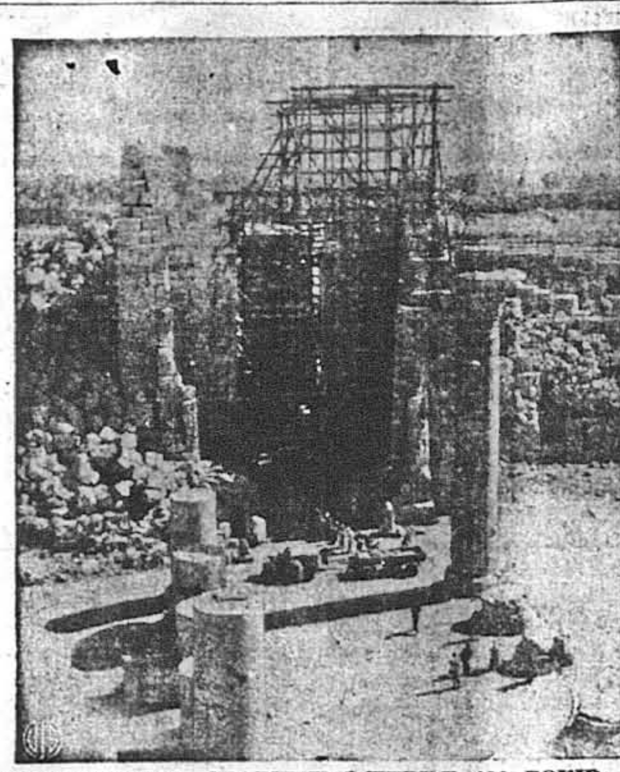
Колядувати ходили: Р. Гладун, Марія і Волод. Чорненькі, Н. Ґуран, Д. Ґуран, М. Шеремета, В. Шеремета, д-р В. Жовнірович, А. Задорецький, В. Гранковський, І. Деркач, Я. Півторак, В. Нижний, В. Іваніцький, І. Цимбалістий, І. Бандура, В. Луців і Р. Пристай.

Жертвували: Молодече Сестрицтво Св. Анни $24.08; по $10: д-р Ст. Сукованченко, Шерелас енд Кол Компані; Д. Матковський $6; по $5: М. Пічак, Анна Пічак, Український Американський Клюб, Соня Демкович, Ф. Міхаел, А. Мендик, В. Андріїв, Тов. Запорозька Січ, Укр. Клюб на Вест Сайд, І. Манець, Д. Господарик, М. Костів, Бр. Св. Йосафата, від. 217, Сестрицтво Пресв. Богородиці, від. 36; Т. Якимович $4; по $3: о. Я. Ґабро, Софія Бандура, д-р Вол. Жовнірович, мгр. В. Чорненький, Ф. Чудак, А. Бабій, Г. Федчишин, М. Мазуркевич, І. Ляплька, С. Панчишин; по $: Р. Гладун, І. Деркач, П. Крик, В. Шеремета, І. Сверида, Я. Дмитрів, І. Теребушка, М. Пукіш, К. Грищак, П. Гранковський, В. Панькiв, М. Грищак, К. Андрусів, І. Плекан, Н. Дашкевич, М. Бащук, М. Дмитрів, Т. Шурґот, К. Сорохтей, В. Британ, А. Росоловський, С. Сверида, Я. Ґурула, А. Ракович, Т. Песко, С. Войціховська, І. Гранковський, Н. Швець, Н. Гарасимчук, Н. Головка, А. Климців, М. Крик, Ю. Залицький, М. Василишин, К. Шевчук, О. Лаврів, Р. Смольська, М. Воляк, О. Корольчук, І. Качмар, Н. Петрів, В. Гранковський, А. Задорецький, І. Луцишин, Н. Шеремета, Д. Белей, С. Гаврилюк, І. Булавинець, Ю. Ланяк, І. Питулей, І. Сулима, С. Пригода, К. Ґуран, І. Ґуран, І. Цимбалістий, П. Гарасимчук, М. Рудий, П. Чорнопиский, Н. Мазурчак, В. Воробець, О. Залицький, М. Плюта, Т. Голод, А. Іванів, П. Псюк, М. Струтинська, В. Бабій, В. Пукіш, С. Ходак, М. Швець, Р. Кушлик, М. Сокільський, В. Пригода, П. Паснак, В. Гричук; по $1: Я. Півторак, І. Тиханович, М. Гик, П. Гранковський, О. Сорохтей, М. Гривнак, М. Сінагурський, І. Кубарич, Д. Добровольський, М. Леткий, Г. Кулик, Ф. Слівінський, І. Попівчий, Н. Булавинець, І. Риткович, С. Булавинець, А. Ланяк, О. Юхимчук, Рей Маркет, І. Войтович, К. Гнатів, Р. Пристай, К. Крук, В. Мищук, І. Фільчук, І. Швець, Т. Озарів, А. Маріно, С. Борис, Т. Кубарич, М. Родак, С. Данилишин, Н. Плекан, П. Заяць, Б. Поповнч, Я Тимків, К. Дума, В. Клодинський, Д. Рибак, Ч. Томан, М. Онуфрик, М. Орхитко, С. Микульський, Н. Луцишин, М. Климців, П. Дорофей, С. Шкапій, Д. Киценко, Г. Ткачук, В. Бялецький, С. Пастернак, М. Федоришин, І. Луців, А. Гривнак, М. Тиркулич, М. Гронто, І. Пукіш, І. Кордунський С. Соколовський, С. Пухір, М. Дорофей, А. Черевата, А. Скробач, Д. Павлюк, М. Кісіль, В. Біловус, А. Декер. — Разом з коляди зібрано $376.08; з каси доложено $68.92; разом призначено до висилки $445. — Вислано до Допомогового Комітету в Філадельфії $400; до Українського Католицького Комітету у Стемфорд $25; на пакунки для скитальників $20. — Разом виплачено у лютім $445.

Детайлічний фінансовий звіт буде проголошений пізніше.

Коли б ще хто з громадян чи організацій хотів дещо додати до коляди, то проситься зголоситися до касієра Допомогового Комітету.

Р. Пристай, секр.



ВІДГРЕБУЮТЬ СТАРИНУ 3-ПЕРЕД 400 РОКІВ.— Перед нами картина, знята в Єгипті, що представляє відбудову старинної святині Амона, що її побудовано тому чотири тисячі років в Карнак (Єгипет). Сотні робітників зайняті при цій відбудові, яку ведуть знавці старовини під наглядом єгипетського уряду. Праця потриває яких 25 років.

ДІТРОЙТ, МИШ.

Святочний Концерт у 30-річчя Злуки Українських Земель.

Заходом Філії Українського Конгресового Комітету уряджено дня 30 січня 1949 Святочний Концерт.

На програму концерту зложились: отворення свята, хорові та сольові виступи, вступне слово і реферат, деклямація та кінцеве слово.

Свято отворив голова філії УКК п. М. Шустакевич коротким, річевою й відповідною до хвилі промовою. Після промови виступив Укр. Нац. Хор „Думка" під мистецьким проводом п. Атаманія. Це перший виступ цього хору після більш як однорічної перерви. Перервав свою працю хор з причини недуги диригента п. Атаманія. Але на добру славу і мистецьке виконання кожної пісні нічим не вплинула і так довга перерва.

На особливу заввагу і признання заслуговують сольові партії п-ни Т. Шайдак і П. Зоїн на тлі пісні „Молитва" з опери „Запорожець за Дунаєм". У доброму й бездоганному виконанні відспівав хор у гармонізації Стеценко-Кошиць „Прометей".

Коротке, але річеве вступне слово виголосив П. Сотник, рек. секретар філії УКК.

Наступною точкою програми був виступ, знаної української громаді Дітройту солістки, п. Доні Стефанії Демрей. Своїм милим типово ліричним сопраном відспівала „думу про Базар" і „Ой, поля, ви поля". Акомпаніювала їй п. О. Кустодієвич. Деклямацію „Терновий вінок" О. Олеся виголосила по мистецьки майстер свого діла, п-ні Юлія М. Шустакевич.

Другу частину свята започаткував хор „Думка", добре знаною, але завсіди свіжою „Закувала та сива зазуля" і „Уже літ зо двісті".

Центральною точкою, а рівночасно і несподіванкою для дітройтської громади був виступ п. Юлія Ревая, б. міністра і діючого голови уряду Карпатської України. Змальовуючи обставини і труднощі зперед 30 літ, серед яких довелось українському народови творити по так довгій перерві свою державу і шукати її признання у інших держав, вказав на труднощі делегації, котра добилась таки до розмови з тодішним президентом ЗДА Вилсоном. Свій реферат закінчив словами: „Коли Ви хочете мати вільну Америку, мусите стреміти до створення вільної України".

З черги п. Ілля Косіковський, ветеран української пісні в Дітройті, відспівав своїм милим баритоном „Дума про гетьмана Нечая" і „Думу про полковника І. Сірка". Акомпаніював йому д-р М. Атаман. Кажу „ветеран української пісні в Дітройті", бо сам він уроженець Канади і мешканець Віндзору, де бере живу участь в культурній праці, завсіди знайде час, щоби й для українців в Дітройті щось доброго і гарного заспівати, як член хору „Думка" і як соліст.

І знову виступ хору „Думка" з піснею „Почаївська Божа Мати" з сольом п. І. Косіковського і ніжненьким сопраном п-ні Катрусі Шаран та „Засумуй трембіто" з гарним ніжним сольом п-ні Олі Совяк. На закінчення відспівано „Ще не вмерла Україна" разом з цілою публикою.

Про виступ підчас свята меиора міста Дітройту п. Вен Ентверп і представника карпатських українців, адвоката И. Чарновського, було вже в „Свободі" дня 3 лютого ц. р.

Слід тут рівнож підкреслити жертвенність українців м. Дітройт. Хоч вступ до салі був за тикетами, то на заклик голови Філії УКК п. М. Шустакевича зібрані гості зложили ще $85.35 на потреби і цілі У. Конгресового Комітету.

П. Сотник.

Нові іміґранти

Українці, які приїжджають кораблем „Марін Тайгер" до порту Ню Йорк 25. лютого 1949, старанням Злученого Українського Американського Допомогового Комітету у Филаделфії:

Баран Текля; Вейба Микола, Ольга; Бекерський Іван, Оксана, Ігор, Надія; Білоскірка Леон, Наталія, Зенон; Бойдуй Іван, Марія, Петро, Люба; Бумба Леон, Марія; Чаплій Василь, Ольга; Чмир Микола; Коваль Анна, Осип; Кожух Володимир; Лепкий Леон, Софія; Лобур Павло, Наталія, Тарас; Них Петро, Ірина; Павлик Теофіль, Теодозія; Пирська Анастазія; Васильків Василь; Бабич Петро, Надя, Зеніда, Володимир; Биньовський Михайло, Іванна, Мирослава, Богдан; Храпка Теодор, Анна, Ярослава, Василь; Грамяк Дмитро; Гапа Дмитро; Гаргай Василь, Марія, Михайло; Грицун Микола, Любомира; Кассель Максим; Криса Юрко, Стефанія; Сливар Василь, Микола, Михайло, Юрій; Дзуль Павло.

ТОРТУРИ В СОВЄТСЬКІЙ ЗОНІ НІМЕЧЧИНИ.

Берлін, 21 лютого. — В американському секторі Берліна вчора відбулося масові зібрання німців, на якому бувші в'язні тюрем і концентраційних таборів в совєтській зоні оповідали про пережиті тортури. Від закінчення війни біля 130,000 німців вмерло в цих таборах, а 42,000 вислано на Сибір.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ШІКАГО, БОРНСАЙД, ІЛЛ. — Повідомляємо членів Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 176, що річні збори відбудуться в неділю, 27. лютого, точно в годині 2. пополудні, в церковній галі. Обовязком членів є прийти хоч раз на рік на збори, бо будуть важні справи до полагодження і буде вибір уряду. — В. Зеліпка, предс.; П. Бабяк, секр.

ДІРБОРН, МИШ. — Річні збори У. Н. Союзу, від. 141, відбудуться в неділю, 27. лютого, в годині 3. пополудні, під ч. 6135 Kenilworth St. Всі члени обовязково повинні взяти участь, бо буде вибір уряду і інші важн. справи до полагодження. — Іван Даско, предс.; А. Якіма, секр.

AKRON, O. — The newly elected officers of U.N.A. Branch 18 for the year 1949 are as follows: Walter Malecky; Pres.; Jennie Pulk, Vice-Pres.; Dorothy Dudra, Rec. Sec'y.; Olga Zepko, Fin. Sec'y.; Dorothy Sudomir, Treas — Dorothy Dudra, Rec. Sec'y.

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ

Дня 4. лютого 1949 року померла в 59. році життя

МАРІЯ КУРУНА,

членкиня Тов. Рогатинщина, від. 396 У. Н. Союзу в Пітсбург, Па.

Покійна походила з роду Бекіш, зі села Демянова, пов. Рогатин, Зах. Україна. Полишила в смутку мужа Теодора, сина Василя, дочку Юлію, зятя і 2 внуки та брата Івана Бекіш і сестру Анастазію Пшеничка.

Похорон відбувся 8. лютого з церкви св. Івана Хрестителя. — В. Й П.!

І. Слободян, секр.

Дня 14. лютого 1949 року помер у 58. році життя

СИЛВЕСТЕР КАПУСТИНСЬКИЙ

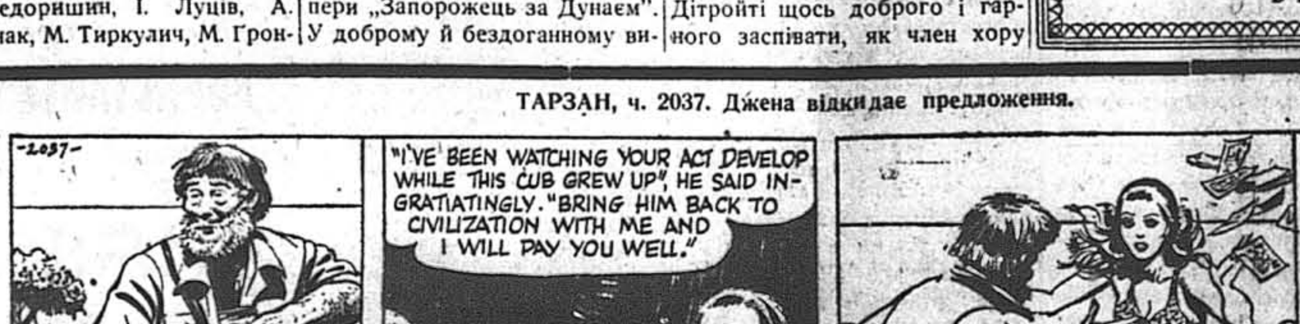
член Тов. Сокіл, від. 336 У. Н. Союзу в Клівленд, О.

Покійний походив зі с. Босько, пов. Сянік, Зах. Україна. Полишив жену, дві дочки, три сини і 8 внуків.

Похорон відбувся з погребового заведення і укр. катол. церкви св. Петра й Павла при участи родини й членів Тов. Сокіл. — В. Й. П.!

Г. Кисіль, секр.

ТАРЗАН, ч. 2037. Джена відкидає предложення.



Дика боротьба Тікара устала. Тоді Редзік виніс повну жменю гроша.

„Я бачив, як ти вправляла того левика ще з малого" — сказав він лагідно. — „Завези його до цивілізованого краю разом зо мною, а я тобі добре заплачу!"

З погордою підкинула Джена гроші в повітря і вони розсипалися як осінне листя.

З острахом і окликом скупаря Редзік кинувся збирати гроші.